

Kodeks drogowy

11. wydanie

TWOJE PRAWO

PUNKTY
za naruszenie
przepisów
ruchu drogowego

C·H·BECK

KODEKS DROGOWY

Polecamy nasze publikacje z zakresu prawa drogowego:

Wojciech Kotowski

PRAWNE PROBLEMY RUCHU DROGOWEGO

Krótkie Komentarze Becka

Zbigniew Radwański, Janina Panowicz-Lipska

POLSKIE USTAWY

Zbiór Przepisów

Wojciech Kotowski

WYKROCZENIA DROGOWE. KOMENTARZ

Krótkie Komentarze Becka

Wojciech Kotowski

ZASADY BEZPIECZEŃSTWA W RUCHU DROGOWYM

Krótkie Komentarze Becka

Wojciech Kotowski

PRZESTĘPSTWA DROGOWE

Krótkie Komentarze Becka

Kazimierz J. Pawelec

POSZKODOWANY W WYPADKU DROGOWYM

Prawnik Radzi

Kazimierz J. Pawelec

**PRAWO O RUCHU DROGOWYM.
ZASADY BEZPIECZEŃSTWA. KIEROWCA/WYPADKI.
KOMENTARZ**

Krótkie Komentarze Becka

Kodeks drogowy

wraz z indeksem rzeczowym

TWOJE PRAWO
C. H. BECK

Kodeks drogowy

11. wydanie
Stan prawny: 1 marca 2011

Redakcja: Aneta Flisek

Publikacja obejmuje zmiany do Dz.U. Nr 30 z 2011 r.

© Wydawnictwo C. H. Beck 2011

Informacje wydawcy: Tytuły artykułów umieszczone w nawiasach kwadratowych pochodzą od redakcji. Są one, tak jak i przypisy, chronione prawem autorskim.

Wydawnictwo C. H. Beck Sp. z o.o.
ul. Bonifraterska 17, 00-203 Warszawa

Skład i łamanie: Wydawnictwo C. H. Beck
Druk i oprawa: Elpil, Siedlce

ISBN 978-83-255-2210-0

ISBN e-book 978-83-255-2705-1

Spis treści

Wykaz skrótów	VI
1. Prawo o ruchu drogowym z dnia 20 czerwca 1997 r. (Dz.U. Nr 98, poz. 602)	1
2. Rozporządzenie Ministrów Infrastruktury oraz Spraw Wewnętrznych i Administracji w sprawie znaków i sygnałów drogowych z dnia 31 lipca 2002 r. (Dz.U. Nr 170, poz. 1393)	201
3. Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji w sprawie postępowania z kierowcami naruszającymi przepisy ruchu drogowego z dnia 20 grudnia 2002 r. (Dz.U. Nr 236, poz. 1998)	281
Indeks rzeczowy	321

Wykaz skrótów

Cyfry w nawiasach oznaczają pozycję w spisie treści.

PostKierNarPrR	Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji w sprawie postępowania z kierowcami naruszającymi przepisy ruchu drogowego (3)
PrRDrog	Prawo o ruchu drogowym (1)
ZnSygnDrogR	Rozporządzenie Ministrów Infrastruktury oraz Spraw Wewnętrznych i Administracji w sprawie znaków i sygnałów drogowych (2)

1. Prawo o ruchu drogowym¹

z dnia 20 czerwca 1997 r. (Dz.U. Nr 98, poz. 602)

Tekst jednolity z dnia 2 czerwca 2005 r. (Dz.U. Nr 108, poz. 908)²

(zm.: Dz.U. 2005, Nr 109, poz. 925, Nr 175, poz. 1462, Nr 179, poz. 1486, Nr 180, poz. 1494 i 1497; 2006, Nr 17, poz. 141, Nr 104, poz. 708 i 711, Nr 190, poz. 1400, Nr 191, poz. 1410, Nr 235, poz. 1701; 2007, Nr 52, poz. 343, Nr 57, poz. 381, Nr 99, poz. 661, Nr 123, poz. 845, Nr 176, poz. 1238; 2008, Nr 37, poz. 214, Nr 100, poz. 649, Nr 163, poz. 1015, Nr 209, poz. 1320, Nr 220, poz. 1411 i 1426, Nr 223, poz. 1461 i 1462, Nr 234, poz. 1573 i 1574; 2009, Nr 3, poz. 11, Nr 18, poz. 97, Nr 79, poz. 663, Nr 91, poz. 739, Nr 92, poz. 753, Nr 97, poz. 802 i 803, Nr 98, poz. 817, Nr 168, poz. 1323; 2010, Nr 40, poz. 230, Nr 43, poz. 246, Nr 122, poz. 827, Nr 151, poz. 1013, Nr 152, poz. 1018, Nr 182, poz. 1228, Nr 219, poz. 1443, Nr 225, poz. 1466, Nr 257, poz. 1726; 2011, Nr 30, poz. 151)

Spis treści

	Art.
Dział I. Przepisy ogólne	1–2
Dział II. Ruch drogowy	3–65j
Rozdział 1. Zasady ogólne	3–10
Rozdział 2. Ruch pieszych	11–15
Rozdział 3. Ruch pojazdów	16–34
Oddział 1. Zasady ogólne	16
Oddział 2. Włączanie się do ruchu	17–18a
Oddział 3. Prędkość i hamowanie	19–21
Oddział 4. Zmiana kierunku jazdy lub pasa ruchu	22
Oddział 5. Wymijanie, omijanie i cofanie	23
Oddział 6. Wyprzedzanie	24
Oddział 7. Przecinanie się kierunków ruchu	25–28
Oddział 8. Ostrzeganie oraz jazda w warunkach zmniejszonej przejrzystości powietrza	29–30
Oddział 9. Holowanie	31
Oddział 10. Ruch pojazdów w kolumnie	32

¹ Niniejsza ustawa wdraża postanowienia dyrektyw Wspólnot Europejskich, zamieszczonych w odnośniku, który publikujemy na końcu ustawy.

² Tekst jednolity ogłoszono dnia 20.06.2005 r.

Oddział 11. Przepisy dodatkowe o ruchu rowerów, motorow- rowerów oraz pojazdów zaprzęgowych	33–34
Rozdział 4. Ruch zwierząt	35–37
Rozdział 5. Porządek i bezpieczeństwo ruchu na drogach . . .	38–65j
Oddział 1. Przepisy porządkowe	38–45
Oddział 2. Zatrzymanie i postój	46–50a
Oddział 3. Używanie świateł zewnętrznych	51–52
Oddział 4. Warunki używania pojazdów w ruchu drogowym	53–64
Oddział 5. Wykorzystanie dróg w sposób szczególny	65–65j
Dział III. Pojazdy	66–86a
Rozdział 1. Warunki techniczne pojazdów	66–70
Rozdział 2. Warunki dopuszczenia pojazdów do ruchu	71–80
Rozdział 2a. Centralna ewidencja pojazdów	80a–80e
Rozdział 2b. (<i>uchylony</i>)	80f–80j
Rozdział 3. Badania techniczne pojazdów	81–86a
Dział IV. Kierujący	87–128
Rozdział 1. Uprawnienia do kierowania	87–100
Rozdział 1a. Centralna ewidencja kierowców	100a–100e
Rozdział 2. Szkolenie i egzaminowanie	101–115
Rozdział 2a. (<i>uchylony</i>)	115a–115e
Rozdział 2b. Doskonalenie umiejętności osób posiadających uprawnienia do kierowania pojazdem silnikowym	115f–115i
Rozdział 3. Wojewódzki ośrodek ruchu drogowego	116–121
Rozdział 4. Sprawdzanie stanu zdrowia i predyspozycji psy- chicznych do kierowania pojazdami	122–128
Dział V. Kontrola ruchu drogowego	129–140a
Rozdział 1. Uprawnienia Policji i innych organów	129–131
Rozdział 2. Zatrzymywanie i zwracanie dowodów rejestracyj- nych	132–134a
Rozdział 3. Zatrzymywanie praw jazdy i pozwoleń oraz cofanie i przywracanie uprawnień do kierowania pojazdami	135–140a
Dział Va. Działania na rzecz bezpieczeństwa ruchu drogowego	140b–140l
Dział VI. Zmiany w przepisach obowiązujących oraz przepisy przejściowe i końcowe	141–152
Odnośnik nr 1	

Dział I. Przepisy ogólne

Art. 1. [Zakres regulacji] 1.³ Ustawa określa:

- 1) zasady ruchu na drogach publicznych, w strefach zamieszkania oraz w strefach ruchu;
- 2) zasady i warunki dopuszczenia pojazdów do tego ruchu;
- 3) wymagania w stosunku do osób kierujących pojazdami i innych uczestników tego ruchu;
- 4) zasady i warunki kontroli ruchu drogowego.

2.⁴ Przepisy ustawy stosuje się również do ruchu odbywającego się poza miejscami wymienionymi w ust. 1 pkt 1, w zakresie:

- 1) koniecznym dla uniknięcia zagrożenia bezpieczeństwa osób;
- 2) wynikającym ze znaków i sygnałów drogowych.

3.⁵ Zadania samorządu województwa, o których mowa w art. 75a ust. 1, 3, 5 i 9, art. 97 ust. 3, art. 98 ust. 5, art. 110 ust. 1 pkt 10, art. 111 ust. 1, art. 112 ust. 1, art. 113 ust. 1, art. 114 ust. 3, art. 122 ust. 8 i 9, art. 124a ust. 3 i 10, art. 124b ust. 1-3 i 5, art. 140 ust. 4, art. 140g ust. 2, art. 140i i art. 140k, są zadaniami z zakresu administracji rządowej.

Art. 2.⁶ [Słowniczek] Użyte w ustawie określenia oznaczają:

- 1) droga – wydzielony pas terenu składający się z jezdni, pobocza, chodnika, drogi dla pieszych lub drogi dla rowerów, łącznie z torowiskiem pojazdów szynowych znajdującym się w obrębie

³ Art. 1 ust. 1 w brzmieniu ustawy z dnia 22.07.2010 r. (Dz.U. Nr 152, poz. 1018), która wchodzi w życie 4.09.2010 r.

⁴ Art. 1 ust. 2 w brzmieniu ustawy z dnia 22.07.2010 r. (Dz.U. Nr 152, poz. 1018), która wchodzi w życie 4.09.2010 r.

⁵ Art. 1 ust. 3 dodany ustawą z dnia 29.07.2005 r. (Dz.U. Nr 175, poz. 1462), która wchodzi w życie 1.01.2006 r.

⁶ Art. 2 pkt 37 w brzmieniu ustawy z dnia 9.06.2006 r. (Dz.U. Nr 104, poz. 711), która wchodzi w życie 1.10.2006 r.; pkt 39 w brzmieniu ustawy z dnia 21.11.2008 r. (Dz.U. Nr 223, poz. 1461), która wchodzi w życie 2.01.2009 r.; pkt 49a dodany ustawą z dnia 22.05.2009 r. (Dz.U. Nr 97, poz. 802), która wchodzi w życie 8.07.2009 r.; art. 2 zmieniony ustawą z dnia 22.07.2010 r. (Dz.U. Nr 152, poz. 1018), która wchodzi w życie 4.09.2010 r.; pkt 59 dodany ustawą z dnia 29.10.2010 r. (Dz.U. Nr 225, poz. 1466), która wchodzi w życie 31.12.2010 r.

1 PrRDrog Art. 2

tego pasa, przeznaczony do ruchu lub postoju pojazdów, ruchu pieszych, jazdy wierzchem lub pędzenia zwierząt;

- 1a) droga publiczna – droga w rozumieniu art. 1 ustawy z dnia 21 marca 1985 r. o drogach publicznych (Dz.U. z 2007 r. Nr 19, poz. 115, z późn. zm.);
- 1b) droga wewnętrzna – droga w rozumieniu art. 8 ust. 1 ustawy z dnia 21 marca 1985 r. o drogach publicznych;
 - 2) droga twarda – drogę z jezdnią o nawierzchni bitumicznej, betonowej, kostkowej, klinkierowej lub brukowcowej oraz z płyt betonowych lub kamienno-betonowych, jeżeli długość nawierzchni przekracza 20 m; inne drogi są drogami gruntowymi;
 - 3) autostrada – drogę dwujezdniową, oznaczoną odpowiednimi znakami drogowymi, na której nie dopuszcza się ruchu poprzecznego, przeznaczoną tylko do ruchu pojazdów samochodowych, które na równej, poziomej jezdni mogą rozwinąć prędkość co najmniej 40 km/h, w tym również w razie ciągnięcia przyczep;
 - 4) droga ekspresowa – drogę dwu- lub jednojezdniową, oznaczoną odpowiednimi znakami drogowymi, na której skrzyżowania występują wyjątkowo, przeznaczoną tylko do ruchu pojazdów samochodowych;
 - 5) droga dla rowerów – drogę lub jej część przeznaczoną do ruchu rowerów jednośladowych, oznaczoną odpowiednimi znakami drogowymi;
 - 6) jezdnia – część drogi przeznaczoną do ruchu pojazdów; określenie to nie dotyczy torowisk wydzielonych z jezdni;
 - 7) pas ruchu – każdy z podłużnych pasów jezdni wystarczający do ruchu jednego rzędu pojazdów wielośladowych, oznaczony lub nieoznaczony znakami drogowymi;
 - 8) pobocze – część drogi przyległą do jezdni, która może być przeznaczona do ruchu pieszych lub niektórych pojazdów, postoju pojazdów, jazdy wierzchem lub pędzenia zwierząt;
 - 9) chodnik – część drogi przeznaczoną do ruchu pieszych;
- 10) skrzyżowanie – przecięcie się w jednym poziomie dróg mających jezdnię, ich połączenie lub rozwidlenie, łącznie z powierzchniami utworzonymi przez takie przecięcia, połączenia lub rozwidlenia; określenie to nie dotyczy przecięcia, połączenia lub rozwidlenia

- drogi twardej z drogą gruntową, z drogą stanowiącą dojazd do obiektu znajdującego się przy drodze lub z drogą wewnętrzną;
- 11) przejście dla pieszych – powierzchnię jezdni, drogi dla rowerów lub torowiska przeznaczoną do przechodzenia przez pieszych, oznaczoną odpowiednimi znakami drogowymi;
 - 12) przejazd dla rowerzystów – powierzchnię jezdni lub torowiska przeznaczoną do przejeżdżania przez rowerzystów, oznaczoną odpowiednimi znakami drogowymi;
 - 13) przystanek – miejsce zatrzymywania się pojazdów transportu publicznego, oznaczone odpowiednimi znakami drogowymi;
 - 14) tunel – budowlę na drodze, oznaczoną odpowiednimi znakami drogowymi;
 - 15) obszar zabudowany – obszar oznaczony odpowiednimi znakami drogowymi;
 - 16) strefa zamieszkania – obszar obejmujący drogi publiczne lub inne drogi, na którym obowiązują szczególne zasady ruchu drogowego, a wjazdy i wyjazdy oznaczone są odpowiednimi znakami drogowymi;
 - 16a) strefa ruchu – obszar obejmujący co najmniej jedną drogę wewnętrzną, na który wjazdy i wyjazdy oznaczone są odpowiednimi znakami drogowymi;
 - 17) uczestnik ruchu – pieszego, kierującego, a także inne osoby przebywające w pojeździe lub na pojeździe znajdującym się na drodze;
 - 18) pieszy – osobę znajdującą się poza pojazdem na drodze i niewykonującą na niej robót lub czynności przewidzianych odrębnymi przepisami; za pieszego uważa się również osobę prowadzącą, ciągnącą lub pchającą rower, motorower, motocykl, wózek dziecięcy, podręczny lub inwalidzki, osobę poruszającą się w wózku inwalidzkim, a także osobę w wieku do 10 lat kierującą rowerem pod opieką osoby dorosłej;
 - 19) kolumna pieszych – zorganizowaną grupę pieszych prowadzoną przez kierownika lub dowódcę;
 - 20) kierujący – osobę, która kieruje pojazdem lub zespołem pojazdów, a także osobę, która prowadzi kolumnę pieszych, jedzie wierzchem albo pędzi zwierzęta pojedynczo lub w stadzie;

1 PrRDrog Art. 2

- 21) kierowca – osobę uprawnioną do kierowania pojazdem silnikowym;
- 22) szczególna ostrożność – ostrożność polegającą na zwiększeniu uwagi i dostosowaniu zachowania uczestnika ruchu do warunków i sytuacji zmieniających się na drodze, w stopniu umożliwiającym odpowiednio szybkie reagowanie;
- 23) ustąpienie pierwszeństwa – powstrzymanie się od ruchu, jeżeli ruch mógłby zmusić innego kierującego do zmiany kierunku lub pasa ruchu albo istotnej zmiany prędkości, a pieszego – do zatrzymania się, zwolnienia lub przyspieszenia kroku;
- 24) ruch kierowany – ruch otwierany i zamykany za pomocą sygnalizacji świetlnej albo przez uprawnioną osobę;
- 25) niedostateczna widoczność – widoczność występująca od zmierzchu do świtu, a także w warunkach zmniejszonej przejrzystości powietrza od świtu do zmierzchu;
- 26) wymijanie – przejeżdżanie (przechodzenie) obok pojazdu lub uczestnika ruchu poruszającego się w przeciwnym kierunku;
- 27) omijanie – przejeżdżanie (przechodzenie) obok nieporuszającego się pojazdu, uczestnika ruchu lub przeszkody;
- 28) wyprzedzanie – przejeżdżanie (przechodzenie) obok pojazdu lub uczestnika ruchu poruszającego się w tym samym kierunku;
- 29) zatrzymanie pojazdu – unieruchomienie pojazdu niewynikające z warunków lub przepisów ruchu drogowego, trwające nie dłużej niż 1 minutę, oraz każde unieruchomienie pojazdu wynikające z tych warunków lub przepisów;
- 30) postój pojazdu – unieruchomienie pojazdu niewynikające z warunków lub przepisów ruchu drogowego, trwające dłużej niż 1 minutę;
- 31) pojazd – środek transportu przeznaczony do poruszania się po drodze oraz maszynę lub urządzenie do tego przystosowane;
- 32) pojazd silnikowy – pojazd wyposażony w silnik, z wyjątkiem motoroweru i pojazdu szynowego;
- 33) pojazd samochodowy – pojazd silnikowy, którego konstrukcja umożliwia jazdę z prędkością przekraczającą 25 km/h; określenie to nie obejmuje ciągnika rolniczego;
- 34) pojazd wolnobieżny – pojazd silnikowy, którego konstrukcja ogranicza prędkość jazdy do 25 km/h, z wyłączeniem ciągnika rolniczego;

- 35) pojazd członowy – zespół pojazdów składający się z pojazdu silnikowego złączonego z naczepą;
- 36) pojazd specjalny – pojazd samochodowy lub przyczepę przeznaczoną do wykonywania specjalnej funkcji, która powoduje konieczność dostosowania nadwozia lub posiadania specjalnego wyposażenia; w pojeździe tym mogą być przewożone osoby i rzeczy związane z wykonywaniem tej funkcji;
- 37) pojazd używany do celów specjalnych – pojazd samochodowy przystosowany w sposób szczególny do przewozu osób lub ładunków, używany przez Siły Zbrojne Rzeczypospolitej Polskiej, Policję, Agencję Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencję Wywiadu, Służbę Kontrwywiadu Wojskowego, Służbę Wywiadu Wojskowego, Centralne Biuro Antykorupcyjne, Straż Graniczną, kontrolę skarbową, Służbę Celną, jednostki ochrony przeciwpożarowej, Inspekcję Transportu Drogowego i Służbę Więzienną;
- 38) pojazd uprzywilejowany – pojazd wysyłający sygnały świetlne w postaci niebieskich świateł błyskowych i jednocześnie sygnały dźwiękowe o zmiennym tonie, jadący z włączonymi światłami mijania lub drogowymi; określenie to obejmuje również pojazdy jadące w kolumnie, na której początku i na końcu znajdują się pojazdy uprzywilejowane wysyłające dodatkowo sygnały świetlne w postaci czerwonego światła błyskowego;
- 39) pojazd zabytkowy – pojazd, który na podstawie odrębnych przepisów został wpisany do rejestru zabytków lub znajduje się w wojewódzkiej ewidencji zabytków, a także pojazd wpisany do inwentarza muzealiów, zgodnie z odrębnymi przepisami;
- 40) samochód osobowy – pojazd samochodowy przeznaczony konstrukcyjnie do przewozu nie więcej niż 9 osób łącznie z kierowcą oraz ich bagażu;
- 41) autobus – pojazd samochodowy przeznaczony konstrukcyjnie do przewozu więcej niż 9 osób łącznie z kierowcą;
- 41a) autobus szkolny – autobus przeznaczony do przewozu dzieci do szkoły, barwy pomarańczowej, oznaczony z przodu i z tyłu prostokątnymi tablicami barwy białej, z napisem barwy czarnej „autobus szkolny”;
- 42) samochód ciężarowy – pojazd samochodowy przeznaczony konstrukcyjnie do przewozu ładunków; określenie to obejmuje rów-

1 PrRDrog Art. 2

- niez samochód ciężarowo-osobowy przeznaczony konstrukcyjnie do przewozu ładunków i osób w liczbie od 4 do 9 łącznie z kierowcą;
- 42a) ciągnik samochodowy – pojazd samochodowy przeznaczony konstrukcyjnie wyłącznie do ciągnięcia przyczepy; określenie to obejmuje ciągnik siodłowy i ciągnik balastowy;
- 43) taksówka – pojazd samochodowy odpowiednio wyposażony i oznaczony, przeznaczony do przewozu za ustaloną na podstawie taksometru opłatą:
- a) osób w liczbie nie większej niż 9 łącznie z kierowcą oraz ich bagażu podręcznego (taksówka osobowa),
 - b) ładunków o masie nieprzekraczającej 2,5 t (taksówka bagażowa);
- 44) ciągnik rolniczy – pojazd silnikowy skonstruowany do używania łącznie ze sprzętem do prac rolnych, leśnych lub ogrodniczych; ciągnik taki może być również przystosowany do ciągnięcia przyczep oraz do prac ziemnych;
- 45) motocykl – pojazd samochodowy jednośladowy lub z bocznym wózkiem – wielośladowy;
- 46) motorower – pojazd jednośladowy lub dwuśladowy zaopatrzony w silnik spalinowy o pojemności skokowej nieprzekraczającej 50 cm³, którego konstrukcja ogranicza prędkość jazdy do 45 km/h;
- 47) rower – pojazd jednośladowy lub wielośladowy poruszany siłą mięśni osoby jadącej tym pojazdem;
- 48) wózek inwalidzki – pojazd konstrukcyjnie przeznaczony do poruszania się osoby niepełnosprawnej, napędzany siłą mięśni lub za pomocą silnika, którego konstrukcja ogranicza prędkość jazdy do prędkości pieszego;
- 49) zespół pojazdów – pojazdy złączone ze sobą w celu poruszania się po drodze jako całość; nie dotyczy to pojazdów złączonych w celu holowania;
- 49a) kolejka turystyczna – zespół pojazdów składający się z ciągnika rolniczego, którego konstrukcja ogranicza prędkość jazdy do 25 km/h, albo pojazdu wolnobieżnego oraz przyczepy (przyczep) dostosowanej do przewozu osób, wykorzystywanych w ra-

- mach prowadzonej działalności w zakresie świadczenia usług turystycznych;
- 50) przyczepa – pojazd bez silnika, przystosowany do łączenia go z innym pojazdem;
 - 51) przyczepa lekka – przyczepę, której dopuszczalna masa całkowita nie przekracza 750 kg;
 - 52) naczepa – przyczepę, której część spoczywa na pojeździe silnikowym i obciąża ten pojazd;
 - 53) masa własna – masę pojazdu z jego normalnym wyposażeniem, paliwem, olejami, smarami i cieczami w ilościach nominalnych, bez kierującego;
 - 54) dopuszczalna masa całkowita – największą określoną właściwymi warunkami technicznymi masę pojazdu obciążonego osobami i ładunkiem, dopuszczonego do poruszania się po drodze;
 - 55) rzeczywista masa całkowita – masę pojazdu łącznie z masą znajdujących się na nim rzeczy i osób;
 - 56) dopuszczalna ładowność – największą masę ładunku i osób, jaką może przewozić pojazd, która stanowi różnicę dopuszczalnej masy całkowitej i masy własnej pojazdu;
 - 57) nacisk osi – sumę nacisków, jaką na drogę wywierają koła znajdujące się na jednej osi;
 - 58) VIN – numer identyfikacyjny pojazdu nadany i umieszczony przez producenta;
 - 59) urządzenie rejestrujące – stacjonarne, przenośne albo zainstalowane w pojeździe albo na statku powietrznym urządzenie ujawniające i zapisujące za pomocą technik utrwalania obrazów naruszenia przepisów ruchu drogowego przez kierujących pojazdami.

Dział II. Ruch drogowy

Rozdział 1. Zasady ogólne

Art. 3. [Zasady zachowania na drodze] 1. Uczestnik ruchu i inna osoba znajdująca się na drodze są obowiązani zachować ostrożność albo gdy ustawa tego wymaga – szczególną ostrożność, unikać wszelkiego działania, które mogłoby spowodować zagrożenie bezpieczeń-

stwa lub porządku ruchu drogowego, ruch ten utrudnić albo w związku z ruchem zakłócić spokój lub porządek publiczny oraz narazić kogokolwiek na szkodę. Przez działanie rozumie się również zaniechanie.

2. Przepis ust. 1 stosuje się odpowiednio do osoby znajdującej się w pobliżu drogi, jeżeli jej zachowanie mogłoby pociągnąć za sobą skutki, o których mowa w tym przepisie.

3. Jeżeli uczestnik ruchu lub inna osoba spowodowała jednak zagrożenie bezpieczeństwa ruchu drogowego, jest obowiązana przedsięwziąć niezbędne środki w celu niezwłocznego usunięcia zagrożenia, a gdyby nie mogła tego uczynić, powinna o zagrożeniu uprzedzić innych uczestników ruchu.

Art. 4. [Zaufanie do uczestników ruchu] Uczestnik ruchu i inna osoba znajdująca się na drodze mają prawo liczyć, że inni uczestnicy tego ruchu przestrzegają przepisów ruchu drogowego, chyba że okoliczności wskazują na możliwość odmiennego ich zachowania.

Art. 5. [Obowiązki uczestników ruchu] 1. Uczestnik ruchu i inna osoba znajdująca się na drodze są obowiązani stosować się do poleceń i sygnałów dawanych przez osoby kierujące ruchem lub uprawnione do jego kontroli, sygnałów świetlnych oraz znaków drogowych, nawet wówczas, gdy z przepisów ustawy wynika inny sposób zachowania niż nakazany przez te osoby, sygnały świetlne lub znaki drogowe.

2. Polecenia i sygnały dawane przez osoby kierujące ruchem lub uprawnione do jego kontroli mają pierwszeństwo przed sygnałami świetlnymi i znakami drogowymi.

3. Sygnały świetlne mają pierwszeństwo przed znakami drogowymi regulującymi pierwszeństwo przejazdu.

Art. 6. [Osoby upoważnione do kierowania ruchem] 1.⁷ Polecenia lub sygnały może dawać uczestnikowi ruchu lub innej osobie znajdującej się na drodze:

- 1) policjant;

⁷ Art. 6 ust. 1 zmieniony ustawą z dnia 11.05.2007 r. (Dz.U. Nr 123, poz. 845), która wchodzi w życie 24.07.2007 r.; pkt 9 i 10 dodany ustawą z dnia 25.07.2008 r. (Dz.U. Nr 163, poz. 1015), która wchodzi w życie 25.09.2008 r.

- 2) żołnierz Żandarmerii Wojskowej lub wojskowego organu porządkowego, zabezpieczający przemarsz lub przejazd kolumny wojskowej albo w razie akcji związanej z ratowaniem życia lub mienia;
- 3) funkcjonariusz Straży Granicznej;
- 3a) inspektor Inspekcji Transportu Drogowego;
- 3b) umundurowany inspektor kontroli skarbowej lub funkcjonariusz celny;
- 3c) strażnik gminny (miejski);
- 4) pracownik kolejowy na przejeździe kolejowym;
- 5) osoba działająca w imieniu zarządcy drogi lub osoba wykonująca roboty na drodze na zlecenie lub za zgodą zarządcy drogi;
- 6) osoba nadzorująca bezpieczne przejście dzieci przez jezdnię, w wyznaczonym miejscu;
- 7) kierujący autobusem szkolnym w miejscach postoju związanych z wsiadaniem lub wysiadaniem dzieci;
- 8) strażnik leśny lub funkcjonariusz Straży Parku – na terenie odpowiednio lasu lub parku narodowego;
- 9) strażak Państwowej Straży Pożarnej podczas wykonywania czynności związanych z prowadzeniem akcji ratowniczej;
- 10) członek ochotniczej straży pożarnej podczas wykonywania czynności związanych z prowadzeniem akcji ratowniczej.

2. Osoby, o których mowa w ust. 1 i ust. 4 pkt 2, powinny być łatwo rozpoznawalne i widoczne z dostatecznej odległości, zarówno w dzień, jak i w nocy.

3. Przepis ust. 2 w zakresie łatwej rozpoznawalności:

- 1) dotyczy osoby wymienionej w ust. 1 pkt 1 tylko poza obszarem zabudowanym;
- 2) nie dotyczy kierującego autobusem szkolnym, jeżeli sygnał do zatrzymania innych pojazdów dawany jest przez tę osobę bez wychodzenia z odpowiednio oznaczonego pojazdu.

3a.⁸ Osoby, o których mowa w ust. 1 pkt 4–8 i ust. 4 pkt 2, mogą dawać polecenia lub sygnały uczestnikowi ruchu lub innej osobie znaj-

⁸ Art. 6 ust. 3a dodany ustawą z dnia 7.05.2009 r. (Dz.U. Nr 98, poz. 817), która wchodzi w życie 10.07.2009 r.

1 PrRDrog Art. 7

dującej się na drodze pod warunkiem ukończenia szkolenia organizowanego przez wojewódzki ośrodek ruchu drogowego.

3b.⁹ Szkolenie, o którym mowa w ust. 3a, może być przeprowadzone odpłatnie. Opłatę ponosi podmiot kierujący na szkolenie, a w pozostałych przypadkach – osoba odbywająca szkolenie. Wysokość maksymalnej opłaty za szkolenie jednej osoby nie może przekraczać 30% minimalnego wynagrodzenia za pracę ustalonego na podstawie przepisów o minimalnym wynagrodzeniu za pracę.

4.¹⁰ Minister właściwy do spraw wewnętrznych w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw transportu, uwzględniając potrzebę zapewnienia bezpieczeństwa i porządku w trakcie kierowania ruchem drogowym oraz sprawnego wykonywania czynności w tym zakresie, w drodze rozporządzenia:

- 1) określi organizację i sposób wykonywania czynności, o których mowa w ust. 1, program i tryb prowadzenia szkolenia w tym zakresie, wzór zaświadczenia o ukończeniu szkolenia, wysokość stawek za szkolenie oraz tryb ich pobierania i zwrotu, biorąc pod uwagę w szczególności średnie realne koszty organizacji i przeprowadzania szkolenia;
- 2) może upoważnić inne osoby do wykonywania czynności, o których mowa w ust. 1, oraz określić okoliczności, szczegółowe warunki, sposób wykonywania czynności w tym zakresie, jak również warunki, które te osoby muszą spełniać;
- 3) określi wzór ubioru osób, o których mowa w ust. 1 pkt 4–6.

Art. 7. [Obowiązujące znaki i sygnały] 1. Znaki i sygnały drogowe wyrażają ostrzeżenia, zakazy, nakazy lub informacje.

2. Minister właściwy do spraw transportu i minister właściwy do spraw wewnętrznych, w porozumieniu z Ministrem Obrony Narodowej, uwzględniając w szczególności konieczność dostosowania sygnałów drogowych do postanowień umów międzynarodowych, określą, w dro-

⁹ Art. 6 ust. 3b dodany ustawą z dnia 7.05.2009 r. (Dz.U. Nr 98, poz. 817), która wchodzi w życie 10.07.2009 r.

¹⁰ Art. 6 ust. 4 w brzmieniu ustawy z dnia 7.05.2009 r. (Dz.U. Nr 98, poz. 817), która wchodzi w życie 10.07.2009 r.

dze rozporządzenia¹¹, znaki i sygnały obowiązujące w ruchu drogowym, ich znaczenie i zakres obowiązywania.

3. Minister właściwy do spraw transportu w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw wewnętrznych, uwzględniając konieczność zapewnienia czytelności i zrozumiałości znaków i sygnałów drogowych dla uczestników ruchu drogowego, określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowe warunki techniczne dla znaków i sygnałów drogowych oraz urządzeń bezpieczeństwa ruchu drogowego, a także warunki ich umieszczania na drogach.

Art. 8. [Szczególne uprawnienia niepełnosprawnych] 1. Osoba niepełnosprawna o obniżonej sprawności ruchowej, kierująca pojazdem samochodowym oznaczonym kartą parkingową może nie stosować się do niektórych znaków drogowych dotyczących zakazu ruchu lub postoju, w zakresie określonym przepisami, o których mowa w art. 7 ust. 2.

2. Przepis ust. 1 stosuje się również do:

- 1) kierującego pojazdem przewożącego osobę o obniżonej sprawności ruchowej;
- 2) pracowników placówek zajmujących się opieką, rehabilitacją lub edukacją osób niepełnosprawnych pozostających pod opieką tych placówek.

3. Karta parkingowa powinna być umieszczona za przednią szybą pojazdu samochodowego w sposób umożliwiający jej odczytanie.

4.¹² Kartę parkingową, za opłatą, wydaje starosta.

5.¹³ Kartę parkingową osobie, o której mowa w ust. 1, wydaje się na podstawie wydanego przez zespół do spraw orzekania o niepełnosprawności:

- 1) orzeczenia o niepełnosprawności,

¹¹ Zob. rozp. z dnia 3.07.2003 r. (Dz.U. Nr 220, poz. 2181 ze zm.), z dnia 31.07.2002 r. (Dz.U. Nr 170, poz. 1393).

¹² Art. 8 ust. 4 w brzmieniu ustawy z dnia 22.05.2009 r. (Dz.U. Nr 97, poz. 802), która wchodzi w życie 22.09.2009 r.

¹³ Art. 8 ust. 5 w brzmieniu ustawy z dnia 22.05.2009 r. (Dz.U. Nr 97, poz. 802), która wchodzi w życie 22.09.2009 r.